

DİVAN EDEBİYATI (TEST – 3)

1. Divan edebiyatında 15. yüzyılda başlayan ve Necati Bey ile kendini kabul ettiren “mahallileşme” akımının izleri Baki’de de görülür. Şiirde halk söyleyişleri, atasözleri ve deyimleri kullanmayı esas alan bu anlayış, Baki tarafından da ihmal edilmemiştir. Bu akımla halkın konuştuğu İstanbul Türkçesine özgü söyleyiş özellikleri, deyim ve mecazların şiire girmesi amaçlanmıştır. Nitekim bu türün en önemli temsilcisi olan ----- ‘in hece ölçüsüyle bir şiir yazması bu akımın yayıldığı göstermektedir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fuzuli B) Nedim C) Şeyh Galip
D) Nabi E) Taşlıcalı Yahya

2. Görülen bir rüya anlatılıyormuş gibi, bir olay ya da kişi hakkında görüşlerin söylenmesi içiminde yazılır. Manzum da olabilir. Veysi'nin (17.yüzyıl) -- ---- adlı eseri bu türün en önemli örneğidir. Bu eserler eleştiri ve yergi içerir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Habname
B) Pendname
C) Ruzname
D) Velayetname
E) Seyahatname

3. XVII. yüzyılda bütün özellikleri ile Divan şiirinde etkisini gösteren bu akımın iki ana unsuru sayılan “söz” ve “anlam”dan anlamın önemi artmış, anlam derinliği ve karmaşıklığı üstün tutulmuştur. Şiirde “gerçek”ten çok “hayal gücü”nden yararlanılmıştır. Mübalağalı anlatımlar önemli bir yer tutmuştur. Bu akımla birlikte şiirde daha önce kullanılmamış yeni mazmunlara yer verilmiş, dilde daha önce az duyulmuş yeni kelimeler kullanılmıştır. Böylece Divan şiiri daha soyut, daha kaplı, daha sembolik bir hale gelmiştir. Bu akımın en önemli temsilcileri ise, Nâilî, Neşâtî, ve Şeyh Galip’tir.

Yukarıdaki parçada bahsedilen Divan edebiyatı akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkî-i Basit akımı
B) Sebki Hindî akımı
C) Mahallileşme akımı
D) Tasavvuf akımı
E) Yeni Dil akımı

4. XVI. yüzyılda Divan şiirinin dili Arapça ve Farsça kelimelerle iyice ağırlaşınca buna bir tepki olarak doğmuştur. Tepki gösterilmesi sonucu ortaya çıkan bu akıma ----- denmiştir. Bu akım sade Türkçe ile şiir yazma girişimidir. Akımın temsilcileri; Aydınî Visalî, Tatavlı Mahremî ve Edirneli Nazmî’dir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Türkî-i Basit akımı
B) Sebki Hindî akımı
C) Mahallileşme akımı
D) Tasavvuf akımı
E) Yeni Dil akımı

5. **Aşağıdakilerden hangisi “Mahallileşme Akımı”nın özelliklerinden biri değildir?**

- A) Bu akımla halk hayatı edebiyata girmiştir.
B) Türkçe; halk deyimleri, halk söyleyişleriyle zengin, esprili ve sade bir yorum kazanmıştır.
C) Türk edebiyatı bu akımla halk zevki ve sanatıyla zenginleşmiştir.
D) Divan edebiyatında çok etkili bir akım olmasa da Milli edebiyata kadar olan zaman içinde “yerleşme” adına atılmış önemli bir adımdır.
E) Mahallileşme akımı özellikle Nedim ve Hoca Dehhanî’de görülür.

6. **Aşağıdakilerden hangisi Sebki Hindi (Hint Tarzı/Üslubu) akımının amaçlarından biri değildir?**

- A) Söz sanatlarını bırakıp anlamı derinleştirmek, kapalı hale getirmek
B) Fazla sözden kaçınmak, özlü bir dil oluşturmak
C) Herkes tarafından anlaşılır bir şiir dili oluşturmak
D) Bilinmeyen mazmunlar kullanmak
E) Her mısradaki üstün bir iç musikisi, söz ahengi sağlamak

7. **Aşağıdakilerden hangisi Sebki Hindi (Hint Tarzı/Üslubu) akımının özelliklerinden biri değildir?**

- A) 17. yüzyılda Hindistan’a seyahat eden İranlı şairlerin açtığı bir çığırdır.
B) İşitilmemiş ve geniş hayallere dayanan yeni mecazlar bulmaya çalışmışlardır.
C) Neşâtî, Nailî ve Şeyh Galip en önemli temsilcileridir.
D) 19. yüzyıldaki “klasisizm” akımını andırır.
E) Bu düşüncedeki şairler, derin acıları, tasavvuf görüşünü benimserler.

DİVAN EDEBİYATI (TEST – 3)

8. İstanbul'un ilk kadısı Hızır Bey'in oğludur. Müderrislik (medrese hocalığı) ve çeşitli devlet görevleri yapmıştır. Matematik ve felsefe ile de uğraşmış, tasavvufa gönül vermiştir. Şiirleri de vardır. Ama o süslü nesrin ilk temsilcisi sayılır. En önemli eseri tasavvufi düşüncelerin işlendiği "Tazarrunname"dir. "Maarifname" ve "Tezkiretü'l-Evliya" diğer önemli eserleridir.

Yukarıdaki parçada sözü edilen yazarımız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sinan Paşa
- B) Nabi
- C) Aşıkpaşazade
- D) Seydi Ali Reis
- E) Katip Çelebi

9. Aruz, Arapça bir kelimedir ve "Çadırın ortasına dikilen direk" anlamına gelir.

I

Bir edebiyat terimi olarak "hecelerin uzunluk ve kısalıkları temeline dayanan nazım ölçüsü" demektir. Aruz ölçüsü ilk olarak

Arap edebiyatında kullanılmıştır. Daha sonra

II

İran Edebiyatı'na geçen bu ölçü, 11. yüzyıldan

III

İtibaren Türk şairlerince de uygulanmaya başlanmıştır. Rahat kullanılabilmesi için bol miktarda uzun heceye ihtiyacı olan bu ölçü, aslında Türkçenin kelime yapısına uygun değildir. Bu yüzden Aruzu ilk defa kullanan Osmanlılar,

IV

Türkçenin kelimelerini bozarak kısa heceleri uzun okuma yoluna gitmişlerdir. Aruzla yazılan ilk Türk eseri Yusuf Has Hacib'in yazdığı Kutadgu Bilig'dir.

V

Yukarıda numaralanmış "Aruz Ölçüsü"yle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Bir safa bahşedelim gel şu dil-i na-şada
Gidelim serv-i revanım yürü sa'd-abada
İşte üç çifte kayık iskelede amade
Gidelim serv-i revanım yürü sa'd-abada

Yukarıdaki şiirin yapısı ve içeriği itibarıyla hangi döneme ait olabilir?

- A) Halk edebiyatı
- B) Divan edebiyatı
- C) Tanzimat edebiyatı
- D) Milli edebiyatı
- E) Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı

11. Divan edebiyatı aşk, sevgili(Maşuk), seven(Âşık) ve rakip arasında gelişen bir hadisedir. Sevgili genelde güzelliğiyle kaprisiyle aşığa hüküm eder durumdadır. Hüküm ve iradeyi elinde tutan maşuk, aşık için daima bir sultan, hükümdar veya sahip sıfatındadır. Aşk ise onun karşısında bir kul, köle durumundadır. Konum farkı aynı kalmak şartıyla aşık, aşk derdiyle yatan bir hasta, sevgili ise dermanı kendinde bulandıran bir tabiptir. Veya aşık kendini maşukun zulüm ve kahrına bir kurban, onun öldürücü elinde bir şehit olarak tasavvur eder. Aşığın eziyet, cefa, naz, kahredici ilgisizlik ve vefasızlık Divan şiirindeki sevgilinin değişmez özellikleridir. Aşık ise bunlara isyan etmeden kabullenen her cefayı bir lütuf gibi karşılayan, aşkın yüksek bir ruh ve tevekkül terbiyesine ermiş bir aşık imajını verir. Bütün eziyet ve cefalara rağmen sevgiliden vazgeçmez.

Yukarıdaki parçada aşağıdakilerden hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Aşkın bir üçken etrafında gelişen bir olay olduğunu ve sevgilinin aşığa istediği gibi davrandığını
- B) Aşığın, sevgilinin her cefasına katlandığını ve sevgiliden gelen her acıya razı olduğunu
- C) Maşukun; eziyet, naz, cefa, ilgisizlik gibi özelliklere sahip olduğunu
- D) Aşığın, sevgilinin derdiyle yanan bir hasta olduğunu ve tek ilacının maşukta olduğunu
- E) Maşukun aşığa naz yapmak için rakibini kullandığını ve bu yolla ona acı çektirmek istediğini

12. Hem Halk, hem de Divan edebiyatı şairleri, çoğu zaman tasavvuf geleneğine uygun eserler vermişler, çoğu zaman belli sembollerle tasavvufu anlatmaya çalışmışlardır. Örneğin "Âşık"(I) ; Allah aşkıyla yanan derviş veya mürit, Maşuk(II); Aşık olunan sevgili, yani Allah, Tekke(III); tasavvuf okullarına verilen ad, Meyhane(IV); Aşıklar topluluğu, tekke cemaati, Çile(V); nefsin eğitimi sırasında çekilen sıkıntılar, katlanılan zorluklar gibi semboller her iki edebiyatta da kullanılmıştır.

Yukarıda tasavvuf terimleriyle ilgili numaralandırılmış bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

<http://edebiyatokulu.com/> tarafından hazırlanan bu soruların başka bir WEB sitesinde yayımlanması ya da herhangi bir kaynakta kullanılması kesinlikle yasaktır...

DİVAN EDEBİYATI (TEST - 3)

CEVAP ANAHTARI

1	B	7	D		
2	A	8	A		
3	B	9	D		
4	A	10	B		
5	E	11	E		
6	C	12	D		